

ta:ləkwi:s

Jaargang 1 / Nummer 4 - Suggesties voor discussie en extra informatie

Vraag 1

Tip voor profielwerkstuk:

De overheden in Nederland en Vlaanderen werken er hard aan om laaggeletterdheid aan te pakken. Verplaats je eens in hun positie. Lees eerst het onderzoekje uit 2004 van de Nederlandse Taalunie (zie onderstaande link). Welke groepen mensen zijn laaggeletterd? Wat is daar de oorzaak van? Welke maatregelen kun je nemen? Welke groepen zijn het belangrijkste in jouw beleid?

Het hele onderzoek van de Nederlandse Taalunie is te vinden op

http://taalunieversum.org/onderwijs/publicaties/geletterd_in_de_lage_landen/laaggeletterdheid.pdf

Discussie

De uitgeverij *eenvoudig communiceren* promoot teksten die ook toegankelijk zijn voor de laaggeletterden in Nederland. Ze hebben bijvoorbeeld een thriller voor jongeren geschreven, en ook het kookboek uit de inleiding komt van hun hand.

Wat vind je van dat initiatief? Welk (informatie)boek zou jij herschrijven?

<http://begrijpelijketaal.nl/Downloads/SaidjahAdinda%20eerste%2010%20pagina's.pdf>

Vraag 2

Extra:

Meet de variatie in het uitspreken van de *r* eens met je klasgenoten. Laat iedereen de titel van de vraag eens hardop zeggen en beoordeel steeds of het een rollende *r* is of niet. Komt in jouw klas de huig-*r* (dat is de naam voor de Engelse *r* uit *horse*) meer voor of de rollende *r*?

Vraag 3

Extra:

Filmpje van de gebarentaal:

http://www.pbs.org/wgbh/evolution/library/07/2/1_072_04.html

Vraag 7

Extra

Lange woorden zijn vaak samenstellingen. Zo ook het langste woord dat in de Van Dale voorkomt: *meervoudigepersoonlijkheidsstoornis* (35 letters).

Verdieping

In Nederlandse samenstellingen is het rechterdeel altijd de baas: het samengestelde woord neemt het woordsoort, de vervoeging en het lidwoord over van het rechterdeel. Voorbeelden zijn *zoeken* (ww) + *de tocht* (zelfst.nw) = *de zoektocht* (zelfst.nw) en *snel* (bijv.nw) + *de trein* (zelfst.nw) = *de sneltrain* (zelfst.nw).

Probeer eens een aantal samenstellingen zelf te maken. Welke eigenschappen van een woord (bijvoorbeeld: welk lidwoord er gebruikt wordt, de meervoudsvorm e.d.) kunnen veranderen als het woord in een samenstelling terecht komt? Kun je merken dat het rechterdeel van de samenstelling altijd de baas is?

Vraag 8

Extra:

In november 2005 verscheen het boekje *I always get my sin* met een verzameling van hilarische situaties waarin een Nederlander een uitdrukking verkeerd vertaalde. In *De wereld draait door* zijn de leukste uitspraken uit dit boekje op een rij gezet:

<http://cgi.omroep.nl/cgi->

[bin/streams?/tv/vara/dewerelddraaitdoor/bb.20051114.asf?start=0:27:26.432&end=0:32:16.370](http://cgi.omroep.nl/cgi-bin/streams?/tv/vara/dewerelddraaitdoor/bb.20051114.asf?start=0:27:26.432&end=0:32:16.370)